

62085107-9	30/01/2018	גלובס	כותרת	עמוד 11	1	18.05x32.11
ה העברית בירושלים השכלה גבוהה - אוניברסיטאות ומכללות - 22111						

"תחום מדעי הרוח נמצא בתקופת נסיקה והתחדשות - לא במשבר"

מספר הסטודנטים למדעי הרוח בישראל פוחת, אבל דיקאן הפקולטה באוניברסיטה העברית, פרופ' דרור ורמן, דווקא סבור שמי שבוחרים בתחום מקבלים כלים המסייעים להם בשוק העבודה



צילום: הוברת העברית

ורמן. "מעסיקים יעדיפו סטודנטים למדעי הרוח"

מאת עמרי זרחוביץ'

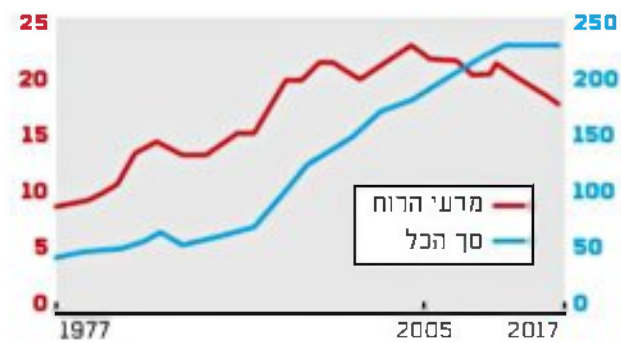
מספר הסטודנטים שלומדים בפקולטות למדעי הרוח נמצא בירידה מתמשכת - כך מאשררים נתונים חדשים שפירסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס) בשבוע שעבר. אם נעבר הרעיכה היתה רק בצמיחה איטית יותר של מספר הסטודנטים, כ-12 השנים האחרונות מדובר גם בירידה במספר אבסולוטי של הסטודנטים.

אחת הסיבות לכך היא הצטרפותן של המכללות האקדמיות בשנות ה-90, שם לימודי מדעי הרוח הם שוליים יחסית, אך אי אפשר לתלות את הסיבה רק בכך - הסטודנטים מחפשים מקצועות פרקטיים, ופחות מוצאים את מבוקשם בפקולטות למדעי הרוח. כך, ב-1984 עמד שיעור הסטודנטים למדעי הרוח על 23%, ובתשע"ז (2017) הוא עמד על פחות מ-8%. באוניברסיטאות כלבר - שם באמור לומדים מרבית הסטודנטים בתחום - הגיע שיעורם ל-14%.

"כבר 100 שנה מדברים על משבר בתחום מדעי הרוח, זה משהו כדנ"א של התחום והשיח עליו. אני בכלל לא חווה היום את המצב של מדעי הרוח כמשבר, אלא כהתחלה של נסיקה והתחדשות", כך אמר פרופ' דרור ורמן, דיקאן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית, ל"גלובס".

"בריקה של שיעור הלומדים במדעי הרוח מכלל הסטודנטים והשוואתו ללפני 20 שנה הוא נתון מטעה מכיוון שהוא מתייחס לתקופה שבה פתחו עוד עשרות מוסדות לימוד. מספר הסטודנטים הוכפל ולכן החלק היחסי יורד. הנתון שרלוונטי יותר הוא הירידה במספרים אבסולוטיים - 20% בעשור האחרון - אבל מדובר בירידה קטנה בכל שנה, ולפחות אצלנו היא נעצרה. אנחנו כן רואים אצלנו באוניברסיטה עלייה של סטודנטים לתארים מתקדמים, כך שהמחקר הולך ומתפתח". ורמן גם ציין כי פתיחת המכללות הפכה את הסטודנטים למדעי הרוח לאיכותיים יותר. "פעם תלמידים שלא התקבלו ללימודי משפטים באוניברסיטה הלכו ללמוד בפקולטה למדעי הרוח. היום יש להם הרבה יותר אלטרנטיבות, ולכן מי שמגיע

ירידה במספר הסטודנטים למדעי הרוח מאז אמצע העשור הקודם כאלפים



מדעי היהדות או תרבות עברית. העולם נהיה יותר גלובלי ורואים את זה למשל בביקושים ללימודי אסיה. הלמ"ס הציגה נתון של כמות המחלקות שנסגרה, אבל יש תחומים שנסגרו באוניברסיטה אחת וקיימים באוניברסיטה אחרת - אולי זאת בכלל התנהלות נכונה במדינה קטנה כמו שלנו? לא צריך שיהיה בכל מקום.

"יכול להיות שמספר הסטודנטים יורד בראייה ארצית, אבל אנחנו משקיעים הרבה משאבים כדי לשמר תחומים, לעתים כשיתוף פעולה עם אוניברסיטאות אחרות. דבר נוסף שאנחנו עושים זה פיתוח של תחומים חדשים - למשל, פיתוח של תחום מדעי הקוגניציה, שמשלב כמה תחומים. אנחנו היום עושים תיקון של הירידה החדה שהיתה בתקציבים באוניברסיטאות מאמצע שנות ה-90 ולמשך עשור. אני קולט כ-10 חברי צוות חדשים בשנה", אמר ורמן. •

ורמן סבור כי סקר שערכה גוגל, ולפיו הידע המדעי של העובדים שגייסה היה המאפיין האחרון בחשיבותו לניכוי הצלחתם בעבודה, יביא למגמה גוברת בקרב מעסיקים של העדפה לגיוס אנשים שלמדו גם מדעי הרוח

זה לא בהכרח שהסטודנטים מובווגי מטרה בשוק העבודה, אבל הסקרנות מובילה אותם ללימודים דרחוגיים, וזה בסוף בא לטובתם. כמה המעסיקים כבר מבינים את זה? קשה עדיין לדעת. • המגמה הזאת לא תמנע הבחירה של מקצועות. "אני כן מוטרד מהירידה בביקושים לתחומים של

למדעי הרוח איכותי יותר". הנתונים של הלמ"ס מראים כי ב-20 השנה האחרונות נרשמה ירידה במספר הסטודנטים בתחומים כמו ספרות והיסטוריה, אך נרשמה עלייה בתחומים כמו לימודי מורח אסיה, ולימודי תרבויות וכלימודים כלליים במדעי הרוח. בתשע"ז, אחר מכל שלושה סטודנטים למדעי הרוח למד לימודים כלליים. לעומת זאת, 30 שנה קודם, בסוף שנות השמונים, רק אחר מכל עשרה סטודנטים למד לימודים כלליים במדעי הרוח.

גוגל: ידע מקצועי הוא לא הכי חשוב

מחקר שערכה חברת גוגל, והוצג בכתבה ב"ווינגטון פוסט" בינואר, בחן את המועסקים בחברה במשך כ-15 שנה, מ-1998 עד 2013. התוכנות היו מפתיעות: דווקא הירע של המועסקים (מתמטיקה, מדע, טכנולוגיה והנרסה) היה מאפיין הניכוי האחרון בחשיבותו להצלחת עובדים שגויסו, מתוך 8 מאפיינים: חשובים יותר היו חשיבה מחוץ לקופסה, יכולת הסקת מסקנות, תקשורת בינאישית ותמיכה בקולגות לעבודה. ורמן סבור כי הסקר הזה הוא אחת העדויות למגמה שתגבר אצל מעסיקים - הם יעדיפו לגייס אנשים שלמדו גם מדעי הרוח, במקביל ללימודים נוספים. "צריך לחשוב על ארגון הכלים שנותנים החוגים בפקולטה למדעי הרוח, וזה לא משנה אם זה היסטוריה או כלשנות.